

Tokaji borvidéki növényvédelmi előrejelzés a július 1-7. közötti időszakra

Időjárásunk az elmúlt egy hétben is változékony volt. A rövid (1-3 napos) meleg, párás és csapadékmentes időszakokat többnyire heves esőzések váltották fel. Így volt ez pénteken, szombaton és hétfőn is. A felhőszakadások rövid idő alatt nagy mennyiségű csapadékot hoztak. Sajnos egyes területeken jég is társult az eső mellé. Vasárnap és hétfőn már nyári melegben volt részünk, a hőmérséklet 30°C körül alakult, ehhez magas páratartalom is társult. Az eltelt egy hónap kapcsán a gyakori esőzésekről, az azt követő fülledt, párás körülményekről, és a megszokotthoz képest hűvösebb időjárásról marad emlékezetes. Júniusban a borvidéken 150-200 mm csapadék hullott, sőt néhol azt meghaladó mennyiségű rögzítésre került. A párás, meleg viszonyok kedvezőek voltak a gombabetegségeknek.

A csapadékos időjárás és a felázott talaj továbbra is nehezíti a permetezések és más munkálatok elvégzését. Ez azt eredményezi, hogy összetorlódnak a munkák az ültetvényekben. A permetezés mellett aktuális a hajtások befűzése, a csonkázás, illetve az gyomok növekedése miatt a sorközök és a sorajlak gyomszabályozása.

Fenológia

A hajtások növekedése intenzív. Több ültetvényben is összeér a lombzat, itt fennáll az önarnyékolás veszélye. A bogyók sörét és borsó nagyság között vannak. A fürtök egy több helyen lógnak már. Dülönként, ültevényenként és fajtánként azonban láthatunk különbséget.

Furmint fürt, 2020.06.29.

Kórokozók

Lisztharmat

Már kezelt ültetvényekben is megjelent a lisztharmat tünete bogyón. Egyelőre csupán egy-két bogyón észlelni a tüneteket. Nem dőlhetünk még hátra. Azokban az ültetvényekben, ahol nem volt megfelelő növényvédelem és a zöldmunka ott még komoly problémát okozhat a lisztharmat. A fejletlenebb bogyók még hosszabb ideig érzékenyek a kórokozóra. A körülmények továbbra is kedvezőek a kórokozó számára. A védekezés megfelelő eredményességhez elengedhetetlen a szellős lombzat kialakítása. Ahol ez még nem történt meg, ott végezzük el minél hamarabb. Bár a körülmények nem kedvez a szőlőmunkák elvégzéséhez, amennyiben megoldható, akkor tartsunk rövidebb, 10 napos permetezési forduló megtartására. Az aktuális kezelés során is kén és felszívódó készítmény (miklobutanil, tebukonazol, piriofenon) kombinációjával végezzük el a kezelést. Ahol már jelen van a lisztharmat ott még rövidebb forduló mellett a kontakt hatóanyag (meptildinokap, kén) mellé felszívódó és gázosodó hatóanyagot válasszunk (metrafenon, piriofenon, cyflufenamid). A hatóanyagok kapcsán figyeljünk a szer rotációra, a rezisztencia elkerülésének érdekében. A kén 25°C felett perzselést okozhat, illetve magasabb hőmérsékleten végzett permetezés hatékonysága csökken. Ökológiai gazdálkodásban kén és olajos készítmény kombinációjával végezzük el a permetezést.

Lisztharmat tünete bogyón

Peronoszpóra

Az előző hetekben leírtak továbbra is megállják a helyüket. Az időjárás az elmúlt napok is sok csapadékot hoztak. A mérőállomások adatai alapján újabb és újabb fertőzések indulhattak el. Azonban a tünetek még nem láthatóak az ültetvényekben. E mögött az áll, hogy a kedvezőtlen tavaszi időjárásban az áttelelő oospórák elpusztultak, míg az elmúlt hetek esőzései, keleti és északkeleti irányból érkeztek vagy környéken alakultak (Bükk, Sajó környéke), és nem hoztak magukkal fertőző anyagot. Az aktuális permetezési forduló során választhatunk még felszívódó hatóanyagot is tartalmazó készítményt (ciazofamid, ditianon+kálium foszfónát). A védekezést ezt követően réz készítményekre alapozzuk majd. Ennek kapcsán figyeljünk, hogy ne lépjük túl a 1 év/ 4kg/ha fémréz hatóanyag kijuttatását.

Feketerothadás

A kórokozó levéltünetével már számos ültetvényben lehet találkozni. Bogyótünettel egyik csak egy helyen találkoztunk. A szőlő bogyók továbbra is érzékenyek a feketerothadásra. Ez az idő-

szak a virágzástól 6-7 hétig tart. Az időjárási körülmények pedig továbbra is kedvezőek a kórokozó számára. A mostani időszakban kell védekeznünk a kórokozó ellen, különösen azokban az ültetvényekben, ahol korábban gondot okozott. A feketerothadás elleni védekezéshez több hatóanyag áll rendelkezésünkre. Ezek egy része peronoszpóra ellen is védelmet nyújt (mankoceb, metiram, ditianon+kálium foszfónatok), másik része pedig lisztharmat ellen alkalmazható (tebukonazol, miklobutanil, difenokonazol). Ezt vegyük figyelembe a szervélasztásnál! Ökológiai gazdálkodásban sajnos nem áll rendelkezésre növényvédő szer a kórokozó ellen. Ezért agrotechnikai módszerek (szellős, gyorsan felszáradó lombzat kialakítása, ültetvény gyommentesen tartása) segítségével kell mindent megtennünk a megelőzés érdekében.

Feketerothadás tünete bogyón

Fakórothadás

A betegség elsősorban jégverés után jelentkezik. Védekezésre alkalmazható a folpet, a piri-metanil. A réz-készítmények a kórokozó ellen nem hatásosak. Jégeső után a gyorsaságé a főszerep. A kezelések a kár bekövetkezése után 12-18 órán belül hatásosak. Egy nap elteltével a védekezés hatástalan.

Kártevők

Tarka szőlómoly

Megkezdődött a második nemzedék rajzása. A csapdák még kis számban fogják az egyede-
ket. A védekezés nem indokolt.

Amerikai szőlőkabóca

A szőlő ültetvényekben L3-L4-es stádiumú lárvák figyelhetők meg. Ahol a kabóca lárvák jelen vannak az ültetvényben és a védekezés még nem történt meg ellenük, ott az aktuális permete-
zési fordulónál juttassunk ki rovarölő készítményt a lárvák ellen. A védekezésre több növényvédő
szer áll rendelkezésünkre (alfametrin, tau-fluvalinát, spinozad, flupiradifuron). Szaporítóanyag elő-
állító ültetvényekben kötelező a védekezés a kabóca ellen. Ahol megtörtént a védekezés ott köves-
sük nyomon a lárvák jelenlétét. Szükség esetén pedig ismételjük meg a kezelést.

A permetezés előtt a kabóca lárvákat jelenlétét a lombzat átvizsgálásával tudjuk ellenőrizni. A levelek fonákán kell keresnünk a fehéres, sárgás színű lárvákat. Érdemes az ültetvény több pont-
ján is keresni a lárvákat, ugyanis egy homogén ültetvényben is lehet heterogén a kabóca előfordulá-
sa. Az idősebb (L3-L4-es) lárvák már a lombzat felső részén is megjelennek, esetükben arra is fi-
gyelni kell, hogy mozgékonyabbak, mint a fiatal egyedek, ez által a levelek mozgására hamarabb
elugranak, így az azonosításuk nehezebb.

Az imágók megfigyelésére szükséges sárga ragadós lapok kihelyezése az L4-es lárvák megjelenését követően, az most időszerű az ültetvényekben. A sárga ragacslapok által nyomon követhetjük az imágók jelenlétét az ültetvényben. Továbbá a lárvák elleni hatékony védekezés esetén is érdemes alkalmazni ezeket a csapdákat, a szomszéd ültetvényekből esetlegesen áttelepülő imágók megfigyelésére. A lapok segítségével láthatjuk, hogy indokolt-e a védekezés az imágók ellen. Az egyedek számát 7-10 naponta kell feljegyezni. A lapok hatékonyságukat kb. 2 hétig őrzik meg, így ennél hosszabb ideig nem célszerű használni egy csapdát. A védekezési küszöbérték 4 egyed/lap/10 nap. 5 ha-os terület nagyságig hektáronként 3 db lapot kell kihelyezni, 5-10 ha esetében 2 db kell hektáronként, 10 ha-nál nagyobb tábla esetében 30db/tábla. A lapokat elszórtan kell kihelyezni.

Az amerikai szőlőkabóca a szőlő aranyszínű sárgaság megbetegedését okozó fitoplazma vektora szőlőben. Mivel a kórokozó ellen nem tudunk hatékonyan védekezni, ezért a vektorszervezet elleni rovarölő szeres kezelésekkel tudjuk megelőzni a betegség terjedését. Fontos, hogy ne csak az ültetvényekben, hanem a házi kerti tőkéken is végezzünk megfigyelését és indokolt esetben védekezést.

A fitoplazmának a szőlő mellett több gazdanövénye van, ezek közül legjelentősebb az erdei iszalag. E növényről más kabóca fajok át tudják vinni a kórokozót szőlőre, ahol az elterjesztésében már az amerikai szőlőkabóca játszik szerepet. Ezért ajánlott az ültetvényekből és közelükből eltávolítani az erdei iszalagot.

A Tokaji borvidéken eddig nem mutatták ki szőlőről a kórokozót, viszont erdei iszalagról már több helyről is (Bodrogkisfalud, Tállya, Golop, Tarcal).

Amerikai szőlőkabóca L4-es lárvája

Amerikai lepkekabóca

A lárvák és a fehér viaszos szövedék láthatóak a szőlő leveleinek fonákán és a fürtökön. Az amerikai szőlőkabóca elleni kezelések védelmet nyújtanak a lepkekabóca ellen is. Kontakt szerek használata esetén a tapadásfokozó készítmények alkalmazása ajánlott a hatékonyság növelése érdekében.

Kígyóaknás szőlőmoly

A kígyóaknás szőlőmoly kártétel a borvidék (termő ültetvényben és házi kertben is) számos pontján észlelhető 2018 óta. A lárvák a levéllemeze felső részében alakítanak ki aknát. Egy levélen több akna is lehet. A tünetek a vegetáció második felében erősödhetnek fel. Súlyos károsítás akár korai lombhullást is okozhat. Az elmúlt két évben azonban nem talákoztunk jelentős károsítással. A kártétele kis számban látható egyes ültetvényekben. A védekezés nem indokolt, azonban a károsítás mértékét kövessük figyelemmel.

Kígyóaknás szőlómoly károsítása levélen

Gyomszabályozás

Több ültetvényben is erőteljes gyomosodás látható. Az elmúlt napok, hetek csapadékos időjárása ehhez kedvező feltételeket biztosított. Kerüljük az ültetvények túlzott elgyomosodását. A gyomok jelentősebb felszaporodása párásabbá teszi az ültetvényt, ami a kórokozóknak kedvezőbb feltételeket teremt. A soralkak gyomirtására a soralkművelő gépeket vagy végső esetben glifozát hatóanyagot használhatunk. Azonban el kell kerülni, hogy a permetlé a szőlő zöld részeire kerüljön! Ezért fontos szerepe van az időben és jól elvégzett törzstisztításnak, ami történhet kézi vagy kémiai úton. Magról kelő gyomnövények ellen, azok néhány leveles állapotában kell védekezni. Élő gyomok ellen a magasabb dózist javasolt alkalmazni a növények intenzív növekedési fázisában. Apró szulák esetében virágzáskor kell kijutadni a gyomirtó szert, mezei aszat ellen pedig tölevélrózsás állapotban. A glifozát felhasználása esetén úgy válasszuk meg a permetezés időpontját, hogy a kezelést követő 6 órán belül ne hulljon csapadék, hogy a hatóanyag maradéktalanul fel tudjon szívódni. A sorközök gyomszabályozására legjobb módszer a kaszálás.

A növényvédelmi kezelések elvégzése előtt fontos tájékozódni az időjárási viszonyokról. A várható csapadékról a radarképekről kaphatunk információt (<https://www.idokep.hu/radar>, vagy http://www.met.hu/idojaras/aktualis_idojaras/radar/). Abban az esetben, ha a permetezés közben elered az eső, az utolsó egy órában kezelt területeken célszerű újra elvégezni a növényvédelmi beavatkozást, mivel a kijuttatott permetlének körülbelül egy óra szükséges a megszáradáshoz.

Az elmúlt hét hőmérséklet és csapadék adatai:

2020.06.23-29.	átlaghőmérséklet (°C)	heti csapadék (mm)
Sárospatak Királyhegy	22,5	33,4
Sátoraljaújhely Szemszúró	22	65
Hercegkút Hosszúhegy	22,6	66,5
Tolcsva Nyakvágó	21,1	33
Erdőbénye Lócse	21,6	56,3
Vámosújfalú Rány	-	41,6
Olaszliszka Haraszt	22	47,3
Szegi Poklos	22,8	36,3
Tarcal Bakonyi	22,2	49,8
Tokaj Hétszőlő	22,5	27,9
Bodrogkeresztúr Dereszla	21,5	67,5
Mád Juharos	22,1	36,3
Mád Úrágya	22,5	71,1
Tállya Nyergesek	22	-
Abaújszántó Kassaváros	21,7	78,7

Várható időjárás 2020.07.1-7.

A keddi lehülést követően újra melegszik az idő. Ismét 27-30°C körül alakul majd a napi maximum hőmérséklet. Az éjszaka 15-18°C között alakult majd a hőmérséklet. Csapadékra csütörtökön és pénteken kell számítanunk. Utóbb esetében várható, nagyobb, 10 mm meghaladó csapadék

Pableczki Bence
Növényorvos